

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

СЕДМИЧНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ ТРЖИШТИМА

16.10.2023. – 20.10.2023.

ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА БАНКАРСТВО, СЛУЖБА FRONT OFFICE

Сарајево, 23.10.2023. године

СЕДМИЧНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ ТРЖИШТИМА
16.10.2023. – 20.10.2023.

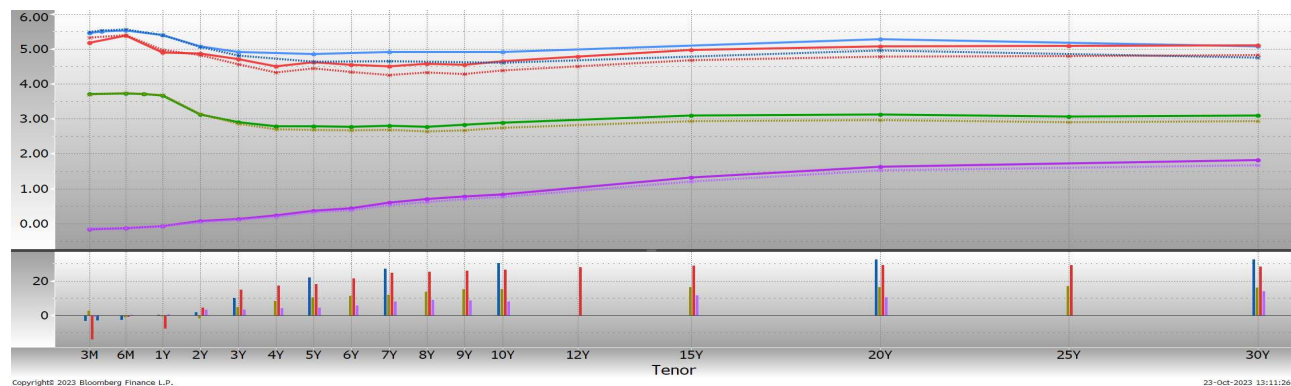
Табела 1: Приказ кретања приноса на државне обвезнице

Приноси	Зона евра		САД		Велика Британија		Јапан	
	13.10.23	20.10.23	13.10.23	20.10.23	13.10.23	20.10.23	13.10.23	20.10.23
2 године	3.14	3.12	5.05	5.07	4.85	4.89	0.05	0.08
5 година	2.68	2.78	4.64	4.86	4.46	4.64	0.32	0.37
10 година	2.74	2.89	4.61	4.91	4.39	4.65	0.76	0.84

Табела 2: Приказ кретања приноса на њемачке Vibill-ове

Доспијеће	Приноси		
	13.10.23	20.10.23	
3 мјесеца	3.713	3.741	↗
6 мјесеци	3.744	3.732	↘
1 година	3.691	3.690	↘

Граф 1: Приказ кривих приноса државних обвезница

Граф приказује криве приноса Њемачке (зелена), САД (плава), Велике Британије (црвена) и Јапана (љубичаста) за периоде од 3 мјесеца до 30 година на дане 20.10.2023. године (пуне линије) и 13.10.2023. године (испрекидане линије). На доњем дијелу графа је приказана разлика између вриједности одговарајућих приноса на наведене датуме.

ЗОНА ЕВРА

Приноси обвезница зоне евра су забиљежили раст дуж цијеле криве, а највећи раст је забиљежен на крајњем дијелу криве. Изузетак су двогодишње њемачке обвезнице чији су приноси благо смањени, за 2 базна поена. Истовремено, приноси петогодишњих и десетогодишњих обвезница су повећани за 10 до 15 базних поена. Приноси италијанских обвезница су повећани између 2 и 15 базних поена. На раст приноса утицај су имали позитивни економски подаци објављени за САД, што је протумачено на начин да би ФЕД могао задржати високе каматне стопе непромијењеним дужи временски период. Према посљедњем истраживању Блумберга очекује се да ће ЕЦБ на сједници 26. октобра поновити да ће каматне стопе остати на високом нивоу дужи временски период, упркос ризицима по економски раст, док се прво смањење каматних стопа очекује у септембру слједеће године.

Главни економиста ЕЦБ-а Lane је изјавио да ЕЦБ мора бити спремна да предузме додатне кораке уколико се појави више „трзаја“ потрошачких цијена. Подпредсједник ЕЦБ-а De Guindos је нагласио крхки статус

2

Одрицање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на спољним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као посљедица кориштења или немогућности кориштења информација, материјала или садржаја, или за посљедице одлука донесених на основу њих.

финансијске стабилности, са стагнирајућим економским растом, падом на тржишту некретнина, као и спорим темпом прилагођавања високих каматних стопа у економији зоне евра, што све указује на неизвјесне будуће економске изгледе. Члан УО ЕЦБ-а Holzmann је још једном поновио да ће ЕЦБ можда морати поново повећати каматне стопе како би смањила ниво инфлације, посебно због шокова који долазе услед геополитичких дешавања на Блиском истоку.

За Њемачку су објављени позитивни економски подаци као што су раст ZEW индекса очекиваног повјерења инвеститора, те рекордан пад произвођачких цијена, што представља сигнал да би окончање повећања каматних стопа након више од годину дана могло помоћи највећој европској економији да превазиђе тренутне слабости.

Италија је одобрила буџет за 2024. годину у укупном износу око 24 милијарде EUR, који укључује смањење пореза и повећану потрошњу упркос забринутости тржишта у вези са одрживим јавним финансијама ове земље. Овом одлуком буџетски дефицит сљедеће године ће бити повећан на 4,3% БДП-а, примарно како би се финансирало смањење пореза, а додатних 8 милијарди EUR ће бити распоређено на друге трошкове. Упркос забринутости инвеститора и већим премијама на државне обвезнице Италије, Влада оправдава овакву фискалну позицију као неопходну како би подржала економију услед међународних изазова. На крају прошле седмице **агенција за додјелу кредитног рејтинга S&P је задржала рејтинг Италије непромијењеним (BBB) са стабилним изгледима**, наводећи слабљење економског раста и постепену консолидацију буџета. Истовремено, **S&P је повећала рејтинг Грчке на инвестициони ниво (BBB -) са стабилним изгледима, што је први такав потез од стране водеће три рејтинг агенције од кризе која је захватила земљу 2010. године. S&P очекује да би циљани буџетски суфицит могао смањити државни дуг упркос могућим политичким притисцима у земљи.**

Табела 3: Кретање економских индикатора за зону евра

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период	
1.	Трговински биланс – ЗЕ (у милијардама EUR)	АВГ	-	11,9	3,5
2.	Трговински биланс – Ирска (у милијардама EUR)	АВГ	-	5,95	4,71
3.	Трговински биланс – Италија (у милијардама EUR)	АВГ	-	2,07	6,11
4.	Трговински биланс – Шпанија (у милијардама EUR)	АВГ	-	-4,44	-4,90
5.	Output грађевинског сектора – ЗЕ (Г/Г)	АВГ	-	-0,1%	1,2%
6.	Биланс текућег рачуна – ЗЕ (у милијардама EUR)	АВГ	-	27,7	21,0
7.	Јавни дуг – Италија (у милијардама EUR)	АВГ	-	2.840,7	2.859,0
8.	Стопа инфлације – ЗЕ (финал.)	СЕП	4,3%	4,3%	5,2%
9.	Базна стопа инфлације – ЗЕ (финал.)	СЕП	4,5%	4,5%	5,3%
10.	Стопа инфлације – Италија (финал.)	СЕП	5,7%	5,6%	5,5%
11.	Произвођачке цијене – Њемачка (Г/Г)	СЕП	-14,1%	-14,7%	-12,6%
12.	Индекс велепродајних цијена – Њемачка (Г/Г)	СЕП	-	-4,1%	-2,7%
13.	ZEW индекс тренутног повј. инвеститора – Њемачка	ОКТ	-80,8	-79,9	-79,4
14.	ZEW индекс очекиваног повј. инвеститора – Њемачка	ОКТ	-9,0	-1,1	-11,4
15.	Малопродаја – Француска (Г/Г)	СЕП	-	-4,3%	-3,9%
16.	Стопа незапослености – Холандија	СЕП	-	3,7%	3,6%

САД

Приноси на америчке државне обвезнице су током протекле седмице забиљежили раст дуж цијеле криве, посебно на крајњем дијелу криве. Принос на двогодишње обвезнице је биљежио највиши ниво у последње 23 године, док су приноси на обвезнице са доспијећем од 5 и 10 година биљежили највише нивое у последњих 17 година.

Предсједник ФЕД-а Пауел је истакао потенцијалне импликације виших приноса на обвезнице на ставове о монетарној политици ФЕД-а, наглашавајући опрезан приступ у овим несигурним временима. Споменуо је да би више доказа о расту изнад тренда или условима на тржишту рада могло оправдати даље поштравање монетарне политике и признао компликације балансирања степена поштравања за економију. Нагласио је могућност значајног поштравања у будућности, али је поново потврдио преданост ФЕД-а постизању довољно рестриктивног става.

Према прогнозама које је објавио ФЕД из Атланте БДП у III кварталу би могао забиљежити експанзију од 5,4% на годишњем нивоу, што би била највећа експанзија економије САД од краја 2021. године. Снажна потражња, након септембарских података који показују упорну инфлацију и нагли раст радних мјеста, отвара могућност да ФЕД поновно повећа каматне стопе. Члан FOMC-а Волер је истакао да ФЕД има простора да сачека и прикупи више података прије него што донесе одлуку о сљедећем потезу, док је његов колега Вилијамс поновио дилему „више на дуже“ по питању референтне каматне стопе како би се инфлација вратила на циљани ниво, а ову идеју подржава и члан FOMC-а Боумен, са нагласком на то да инфлација остаје превисока упркос томе што је иста смањена са највиших нивоа у посљедње четири деценије. Предсједник ФЕД-а из Филаделфије, Харкер је изјавио да ФЕД не би требало да размишља о додатном повећању каматних стопа с обзиром да се толико малих америчких подuzeћа „бори“ са досадашњим поштравањем монетарне политике.

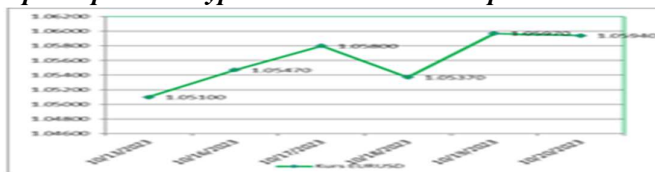
Протекле седмице је објављен ФЕД-ов извјештај о стању у привреди САД, познатији као „Beige Book“, у којем је наведено да су изгледи економије САД остали стабилни или би могли показати блажу експанзију, при чему већина регија указује на мале или никакве промјене у активностима од септембра.

Табела 4: Кретање економских индикатора за САД

Ред. бр.	Економски индикатори		Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Малопродаја (М/М)	СЕП	0,3%	0,7%	0,8%
2.	Индустријска производња (М/М)	СЕП	0,0%	0,3%	0,0%
3.	Искориштеност капацитета	СЕП	79,6%	79,7%	79,5%
4.	Број одобрених захтјева за хипотекарне кредите	13. окт	-	-6,9%	0,6%
5.	Индекс започетих кућа (М/М)	СЕП	7,8%	7,0%	-12,5%
6.	Грађевинске дозволе (М/М)	СЕП	-5,7%	-4,4%	6,8%
7.	Иницијални захтјеви незапослених за помоћ	14. окт	210.000	198.000	211.000
8.	Континуирани захтјеви незапослених за помоћ	7. окт	1.706.000	1.734.000	1.705.000
9.	Водећи индекс	СЕП	-0,4%	-0,7%	-0,5%
10.	Буџетски салдо (у млрд USD)	СЕП	-166,0	-171,0	-429,8

USD је забиљежио депрецијацију у односу на EUR, те је курс EURUSD забиљежио раст са нивоа од 1,0510 на ниво од 1,0594.

Граф 2: Кретање курса EURUSD током протекле седмице

ВЕЛИКА БРИТАНИЈА

Протекле седмице су објављени подаци о стопи инфлације у Великој Британији (изнад очекивања), што је утицало на снажан раст приноса на британске државне обвезнице дуж цијеле криве. Стално висока инфлација, заједно са снажним притисцима на цијене услуга, указује да ће каматне стопе остати

непромијењене дужи временски период, вјероватно до средине следеће године. Очекује се да ће ВоЕ задржати тренутну референтну каматну стопу на нивоу од 5,25% на састанку почетком новембра, без непосредних знакова надоласећег повећања референтне каматне стопе упркос неочекивано високим подацима о инфлацији. Иако је висока инфлација и даље забрињавајућа, Велика Британија се суочава с изазовом значајног јаза између растућих цијена и раста плата, што утиче на животни стандард многих домаћинстава.

Гувернер ВоЕ Бејли је наговјестио да креатори монетарне политике још не могу попустити у својој борби против инфлације, иако су евидентни сигнали да економија Велике Британије слаби. Бејли је истакао како плате расту пребрзо да би биле компатибилне са циљаним нивоом инфлације од 2%, те је додао како за смањење притиска на цијене хране „још има доста времена“.

Табела 5: Кретање економских индикатора за УК

Ред. бр.	Економски индикатори		Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Стопа инфлације (Г/Г)	СЕП	6,6%	6,7%	6,7%
2.	Gfk повјерење потрошача	ОКТ	-20	-30	-21
3.	Малопродаја (Г/Г)	СЕП	-0,2%	-1,0%	-1,3%
4.	Rightmove цијене кућа (Г/Г)	ОКТ	-	-0,8%	-0,4%
5.	Позајмице јавног сектора (у млрд GBP)	СЕП	17,5	13,5	10,6

Током протекле седмице GBP је забиљежила депрецијацију у односу на EUR, па је курс EURGBP забиљежио раст са нивоа од 0,86530 на ниво од 0,87102. GBP је забиљежила апрецијацију у односу на USD, па је курс GBPUSD повећан са нивоа од 1,2143 на ниво од 1,2164.

ЈАПАН

Протекле седмице је објављено да ће ВоЈ разматрати повећање пројекција инфлације за фискалну 2023/24. годину на састанку 31. октобра. Ово показује да креатори монетарне политике очекују да ниво цијена достигне или чак превазиђе циљани ниво инфлације од 2% и планирају да коригују кључно инфлаторно мјерило (потрошачке цијене, искључујући храну) на 2% или више за годину која почиње у априлу 2024. године са нивоа од 1,9%, на ком је било постављено у јулу прошле године. Уколико би се ВоЈ одлучила на ову корекцију, то би значило да ће инфлација вјероватно бити на нивоу од 2% или више наредне 3 године, што је сценарио који ће подићи очекивања да ће доћи до нормализације политике. Предстојеће објављивање прогноза кварталног раста и инфлације након састанка ВоЈ који је заказан за 30-31. октобар, вјероватно ће укључивати прогнозе повећања базне потрошачке инфлације за фискалну годину која се завршава у марту 2024. године на око 3%, као и за цијелу 2024. годину на 2% или више. Док ВоЈ намјерава да задржи благу монетарну политику, упркос овим корекцијама, можда ће се суочити са притиском да прилагоди обим политике контроле криве приноса, који је мијењан прије три мјесеца. ВоЈ је повећала процјене за већину регија Јапана, а истовремено је изразила опрез због несигурних изгледа за раст плата, који зависи од висине трошкова живота и глобалних економских несигурности. Велики број компанија очекује да раст плата у преговорима за наредну годину покрије недостатак радне снаге, иако још увијек остају неодлучни у вези с тим којом брзином ова повећања треба да се дешавају, што додатно доприноси несигурности у вези са смјером у којем ће се политика даље кретати.

Табела 6: Кретање економских индикатора за Јапан

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно	Претходни
			стање	период
1.	Стопа инфлације (Г/Г)	СЕП	3,0%	3,2%
2.	Индустријска производња (Г/Г)Ф	АВГ	-3,8%	-2,3%
3.	Искориштеност капацитета (М/М)	АВГ	-	-2,2%
4.	Индекс услужног сектора (М/М)	АВГ	0,3%	1,1%
5.	Трговински биланс (у млрд ЈПУ)	СЕП	-451,5	-937,8
6.	Извоз (Г/Г)	СЕП	3,0%	-0,8%
7.	Увоз (Г/Г)	СЕП	-12,7%	-17,7%

ЈПУ је током протекле седмице забиљежио депрецијацију у односу на EUR, те је курс EURJPY забиљежио раст са нивоа од 157,20 на ниво од 158,77. ЈПУ је забиљежио благу депрецијацију и у односу на USD, те је курс USDJPY забиљежио раст са нивоа 149,57 на ниво од 149,86.

Одрицање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на спољним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као последица кориштења или немогућности кориштења информација, материјала или садржаја, или за последице одлука донесених на основу њих.

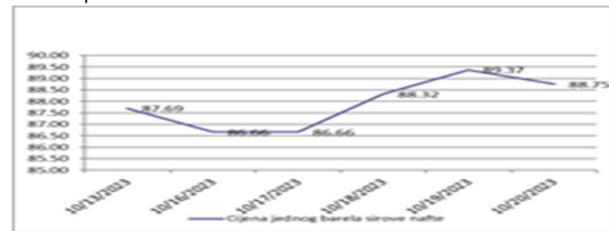
НАФТА И ЗЛАТО

Цијена једног барела сирове нафте на отварању тржишта у понедељак је износила 87,69 USD (83,43 EUR).

Током прошле седмице цијена нафте је биљежила промјењива кретања. Након што је последњег радног дана претходне седмице забиљежила изражен раст, цијена нафте је на почетку прошле седмице смањена јер су се појавили извјештаји о пристанку САД на ублажавање санкција Венецуели и дипломатским напорима да се спријечи ширење рата на Блиском истоку. У уторак нису забиљежене значајније промјене цијене овог енергента, док је наредна два дана поново настављено повећање. У сриједу је забиљежен дневни раст цијене за скоро 2%. Један од фактора који су утицали на раст цијене је неочекивани пад залиха нафте за 4,5 милиона барела у САД, што је премашило предвиђања аналитичара. Све мање залихе у комбинацији са ескалацијом напетости на Блиском истоку и иранским приједлогом нафтног ембарга Израелу допринијеле су већој цијени овог енергента. Упркос приједлогу Ирана о ембаргу ОПЕС тренутно не планира било какву промптну акцију као одговор на овај захтјев. Цијена је наставила да биљежи раст и у четвртак, а поново је страх од могуће ескалације сукоба у регионални сукоб био главни разлог за то, те се на крају трговања цијена приближила нивоу од 90 USD по барелу. Током трговања у петак цијена нафте је такође наставила да биљежи раст, достигавши ниво изнад 90 USD, али је до краја трговања коригована наниже, на ниво испод 89 USD, због очекивања да би дипломатски напори могли да одложе копнену инвазију на Газу.

На затварању тржишта у петак цијена једног барела сирове нафте је износила 88,75 USD (83,77 EUR). Цијена нафте је повећана другу седмицу заредом, те је на седмичном нивоу забиљежен раст од 1,21%.

Граф 3: Кретање цијене нафте током протекле седмице

Одрицање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на спољним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као последица кориштења или немогућности кориштења информација, материјала или садржаја, или за последице одлука донесених на основу њих.

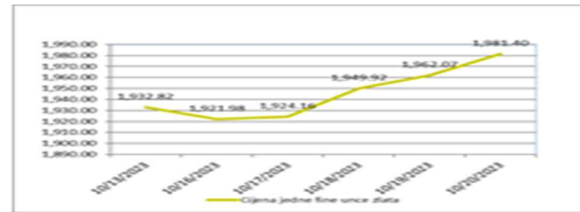
На отварању лондонске берзе метала у понедјељак цијена једне fine унце злата је износила 1.932,82 USD (1.839,03 EUR).

Геополитичка дешавања су наставила да утичу на повећану потражњу за сигурнијим инвестицијама, па је и цијена злата, с изузетком првог радног дана, свакодневно биљежила раст. Упркос благом паду цијене у понедјељак, злато је успјело остати изнад кључне границе од 1.900 USD по унци јер је сукоб на Блиском истоку држао инвеститоре опрезнима. Аналитичари су смањење цијене приписали трговцима краткорочним терминским уговорима који су укључени у стицање профита, док су наглашавали текуће геополитичке напетости на Блиском истоку као кључни фактор који покреће сигурне приливе у злато. Ни позитивни подаци о малопродаји у САД нису спријечили даљи раст цијене злата јер су сталне напетости на Блиском истоку имале већи утицај на цијену злата. Због израженијег раста цијене злата у сриједу (скоро 26 USD на дневном нивоу) иста је забиљежила највећи ниво од краја јула ове године. Цијена овог племенитог метала је додатно повећана у четвртак, а осим геополитичких дешавања, на раст цијене утицао је и коментар председника ФЕД-а Пауела, којим је потврдио да ће FOMC пажљиво наставити с даљим одлукама. Цијена је наставила са растом и у петак када је забиљежен највећи ниво од 15. маја ове године.

Тржишни учесници очекују да би цијена злата потенцијално могла премашити ниво од 2.000 USD по унци у блиској будућности, након што је конфликт утицао на раст цијене злата за отприлике 120 USD. Међутим, аналитичари вјерују да би интерес за куповину злата могао опадати, а цијена би се могла консолидовати око нивоа од 1.950 USD по унци. LBMA испитује објављивање терминске криве за злато, те разматра израду референтних вриједности које компаније могу користити за одређивање цијене позајмљивања злата, што представља дио покушаја да се овај племенити метал поновно оцијени као „ликвидна имовина високе квалитете“ према прописима Базел III стандарда.

На затварању тржишта у петак цијена једне fine унце злата је износила 1.981,40 USD (1.870,30 EUR). На седмичном нивоу цијена злата је забиљежила повећање за 2,51%, што представља други узастопни седмични раст.

Граф 4: Кретање цијене злата током протекле седмице

Одрицање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на спољним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као последица кориштења или немогућности кориштења информација, материјала или садржаја, или за последице одлука донесених на основу њих.